

Salgótarján Megyei Jogú Város
Alpolgármesterétől

Szám: 47765/2005.

J a v a s l a t

Salgótarján Megyei Jogú Város
középtávú gyermek és ifjúsági koncepciójának
elfogadására

Tisztelt Közgyűlés!

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata a „Helyi önkormányzatok gyermek és ifjúsági feladatai ellátására” kiírt, IFJ-BM-04-A-0074 számú pályázatával támogatást nyert egy salgótarjáni ifjúságkutatásra, a kutatás eredményének megjelentetésére és települési szintű középtávú gyermek és ifjúsági koncepció kidolgozására. A pályázati program utolsó, kötelező eleme a koncepció elfogadása.

Salgótarjánban települési szintű ifjúságkutatás 1995-ben volt utoljára. Az akkori kutatás célja: összehasonlító elemzéssel megállapítani, hogy a közoktatási rendszer átalakulása, az ifjúsági és civil szerveződések, valamint a fiatalok új viselkedésmintái között van-e összefüggés. Az önkormányzat a kutatási eredményeket szem előtt tartva a 257/1996. (X.28.) Öh. számú határozatával elfogadta Salgótarján Megyei Jogú Város középtávú gyermek- és ifjúságpolitikai koncepcióját.

Az önkormányzati ifjúságpolitika legfontosabb célja, hogy a fiatalok a döntéshozatal minden szintjén képesek legyenek, illetve akarjanak is beleszólni az élethelyzetüket befolyásoló folyamatokba és erre a lehetőségeik is biztosítottak legyenek. Emellett kiemelkedően fontos az ifjúsági részvétel új formáinak megteremtése, melyek lehetővé teszik a kortárs közösségi kapcsolatok bővítését, a demokratikus értékek gyakorlatban történő megismerését, az önálló, tudatos, aktív részvételt a közösségi tevékenységben és a szabadidő hasznos eltöltésében.

Ezen célok megvalósulását segítheti az új középtávú, 2006-2011. közötti időszakra szóló gyermek és ifjúsági koncepció, valamint az annak végrehajtását célzó 2006-2007. évi cselekvési terv.

A koncepció tervezetét széles körben megvitatták az ifjúsággal foglalkozó salgótarjáni szakemberek, diákmozgalmat segítő pedagógusok, szabadidő-szervezők, ifjúságvédelmi felelősök, illetve a salgótarjáni közoktatási intézmények diákönkormányzatai és a Salgótarjáni Városi Diákönkormányzat képviselői, valamint a Gyermek és Ifjúsági Érdekegyeztető Fórum és a Kábítószerügyi Érdekegyeztető Fórum tagjai.

Kérem a Tisztelt Közgyűlést a határozati javaslat elfogadására.

Határozati javaslat

Salgótarján Megyei Jogú Város Közgyűlése a melléklet szerint elfogadja Salgótarján Megyei Jogú Város középtávú gyermek és ifjúsági koncepcióját, valamint az annak végrehajtását célzó 2006-2007. évi cselekvési tervet.

Határidő: értelemszerűen

Felelős: Pusztai Béla polgármester

Salgótarján, 2005. november 10.

Kovácsné Czene Csilla
alpolgármester

SALGÓTARJÁN MEGYEI JOGÚ VÁROS
KÖZÉPTÁVÚ GYERMEK ÉS IFJÚSÁGI
KONCEPCIÓJA

2005

TARTALOM

BEVEZETŐ	
Az önkormányzati ifjúságpolitika jogforrásai	3
A települési gyermek és ifjúsági koncepcióról általában	4
I. HELYZETELEMZÉS	
Az ifjúsági területen hozott fontosabb önkormányzati döntések	5
A 2005. évi ifjúságkutatás legfontosabb megállapításai	6
1. A tanulók demográfiai helyzete	7
2. Családi háttér	7
3. Egészségmegőrzés	7
4. Szabadidő	8
5. Ifjúsági közélet	9
6. Ifjúsági szolgáltatások	9
7. A fiatalok Salgótarjánhoz való viszonya	10
II. A KONCEPCIÓ CÉLKITŰZÉSEI	
1. A salgótarjáni középtávú gyermek és ifjúsági koncepció alapelvei	13
2. A koncepció legfontosabb célkitűzései	14
Ifjúsági szolgáltatások	14
Ifjúsági közélet, érdekképviselő	15
Szabadidő és sport	16
Egészségmegőrzés, bűnmegelőzés	18
Munkahelyteremtés	19
Nemzetközi kapcsolatok	19
III. CSELEKVÉSI TERV – a koncepcióban foglaltak rövid távú megvalósítása érdekében a 2006-2007. évekre	
	20

BEVEZETŐ

AZ ÖNKORMÁNYZATI IFJÚSÁGPOLITIKA JOGFORRÁSAI

Az önkormányzati ifjúságpolitika legfontosabb célja, hogy a fiatalok a döntéshozatal minden szintjén képesek legyenek, illetve akarjanak is beleszólni az élethelyzetüket befolyásoló folyamatokba és erre a lehetőségeik is biztosítottak legyenek. Ezért kiemelkedően fontos az ifjúsági részvétel új formáinak és mechanizmusainak megteremtése, melyek lehetővé teszik a demokratikus értékek gyakorlatban történő megismerését, az önálló, tudatos, aktív állampolgári attitűd kialakulását, a kortárs közösségi kapcsolatok bővítését.

Az önkormányzati ifjúságpolitika jogforrásait képezi jelenleg:

- a) Alkotmány: az önkormányzati ifjúságpolitika legmagasabb szintű jogforrása, amely többek között kimondja, hogy az állam különös gondot fordít az ifjúság létbiztonságára, oktatására és nevelésére, továbbá védelmezi az ifjúság érdekeit.
- b) ENSZ egyezmények (Gyermekek Jogairól, Emberi Jogokról, Polgári és Politikai Jogokról, Szociális és Kulturális Jogokról, Oktatásban Alkalmazott Megkülönböztetés Elleni Küzdelemről)
- c) Önkormányzati törvény (1990. évi LXV. törvény), amely a 8.§-ában a települési önkormányzat feladatai között - 1994 óta - felsorolja a gyermek és ifjúsági feladatokról való gondoskodást. Ezen belül a törvény értelmében a települési önkormányzat maga határozza meg - a lakosság igényei alapján, anyagi lehetőségeitől függően -, mely feladatokat, milyen mértékben és módon lát el.
- d) 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről
- e) 1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról

Hazánk uniós csatlakozása szintén hozott új szempontokat a települések ifjúságpolitikájában. Az Európai Unió ifjúságpolitikai iránymutatásai az ifjúsággal kapcsolatos közfeladatokról, az ifjúság társadalmi részvételéről és az ifjúsági intézményrendszerrel szülő törvény keretében érvényesíthetők. Az Európai Unióban az ifjúságpolitika nem számít közösségi politikának. Az ifjúságpolitikai területen az egyes tagállamok rendelkeznek fő felelősséggel, ám az EU már megalakulása óta figyelemmel kíséri, támogatja a nemzeti kezdeményezéseket. Az Európai Unió Bizottsága által az ifjúsági Fehér Könyvben megfogalmazottak szerint a tagállamok kormányzati és önkormányzati ifjúságpolitikájában a nyitottság, a részvétel és a következetesség elveinek kell érvényesülnie. Többek között ezért is alapvető, hogy egy település önkormányzata kidolgozza a saját gyermek és ifjúsági koncepcióját. Emellett a jogszabályokban megfogalmazott általános önkormányzati felelősség csak a települések által kidolgozott koncepcióban válhat konkréttá, az adott önkormányzat területén élő fiatalok életkörülményeinek befolyásolójává.

Az 1990-es évek közepén már több önkormányzat érezte fontosnak és kezdte meg a gyermek- és ifjúsági korosztályokhoz tartozókkal történő foglalkozást. Így tett Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata is, amikor 1996-ban elfogadta középtávú gyermek- és ifjúságpolitikai koncepcióját.

A TELEPÜLÉSI GYERMEK ÉS IFJÚSÁGI KONCEPCIÓRÓL ÁLTALÁBAN

A települési önkormányzatok ifjúsági területen végzett munkájának foglalata a települési gyermek és ifjúsági koncepció. Az ifjúsági alrendszer szerteágazósága, számtalan egyéb területtel történő találkozása teszi szükségessé az átlátható tervezést, ezért is fontos a gyermek és ifjúsági feladatokra vonatkozó helyi koncepció megalkotása.

A koncepciónak feltétlenül tartalmaznia kell az elérni kívánt célokat; a célok érdekében végrehajtandó feladatokat, azok megvalósításának sorrendjét és határidejét; a kitűzött célok megvalósításának eszközeit, ideértve a pénzügyi igények megjelölését. Összegezve: olyan szükségletek, feladatok, megoldási módozatok, döntéshozatali elvek és irányok meghatározása szükséges, amelyek megvalósulása során a meglévő értékek megőrizhetők, a hiányosságok pótolhatók és a fejlődési tendenciák továbbra is biztosíthatók.

Egy ifjúsági koncepció általában négy fő részből áll:

- helyzetelemzés, kutatási eredmények
- célkitűzések
- cselekvési terv, együttműködések
- pénzügyi eszközök, erőforrások

A koncepciókészítés során az alábbi alapelveket érdemes figyelembe venni:

- a) fiatalnak tekintjük a 3-29 éves korosztályt;
- b) alanyai az itt lakó gyermek és ifjúsági korosztály és a város oktatási intézményeiben tanuló fiatalok, továbbá a városban szolgáltatást igénybe vevő fiatalok;
- c) a nevelési, oktatási intézmények az ifjúsági problémák kezelésének aktív színterei;
- d) a koncepció készítésekor a gyermek és ifjúsági korosztály aktív részvételének, szerepvállalásának biztosítása, a fiatalok bevonása;
- e) együttműködés és partnerség a fiatalokkal foglalkozó intézmények, szervezetek, civil közösségek között;
- f) a koncepció reális, a város teljesítőképességével összhangban lévő célokat, feladatokat határozzon meg;
- g) a célok érvényesülése érdekében többszornás finanszírozás kialakítása;
- h) a folyamatos monitoring lehetőségének kialakítása.

A 3-29 éves korosztályt, fiatalokat az alábbi életkori csoportokba rendezhetjük:

- gyermek korosztály, 3-14 évesek
- ifjúsági korosztály, 15-19 évesek
- fiatal felnőtt korosztály, 20-29 évesek

Salgótarján esetében a különböző életkori csoportok létszáma a következők szerint alakult 2000-ben, illetve 2005-ben (KSH forrás):

2000-ben 43.950 lakosból	2005-ben 43.169 lakosból (januári adat)
• 3-14 évesek száma: 5.184 fő	5.015 fő
• 15-19 évesek száma: 2.814 fő	2.412 fő
• <u>20-29 évesek száma: 6.598 fő</u>	<u>6.204 fő</u>
Összesen: 14.596 fő (33,2%)	13.631 fő (31,57%)

I. HELYZETELEMZÉS, KUTATÁSI EREDMÉNYEK

AZ IFJÚSÁGI TERÜLETEN HOZOTT FONTOSABB ÖNKORMÁNYZATI DÖNTÉSEK

Salgótarján önkormányzata 1996-tól – az akkor elfogadott középtávú koncepcióban foglalt elvek alapján – folyamatosan figyelemmel kísérte a gyermek és ifjúsági területen felmerülő igényeket. Ennek eredményeként kialakult a kortárssegítő hálózat, létrejött a gyermek- és ifjúságvédelmi felelősök hálózata, a civil szervezetek szolgáltató központja, külön hangsúlyt kapott a bűnmegelőzés és a droprevenció.

Az eltelt időszak eredményei közé sorolandók:

- ☞ Az ifjúsági és civil szervezetekkel bővülő és mélyülő kapcsolattartás.
- ☞ A Közgyűlés által elfogadott forrásautomatizmus – a helyi adóbevételek két ezreléke – (pl. 2003-ban 2.570 eFt, 2004-ben 3.010 eFt, 2005-ben 2.400 eFt), melyet minden évben az ifjúsági feladatok megvalósítására fordít a város.
- ☞ 1997-ben megalakult a Gyermek és Ifjúsági Érdekegyeztető Fórum, mely egyre nagyobb befolyással bír a város ifjúságát érintő problémák megoldásában.
- ☞ 2001-ben létrejött a Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (KEF). Munkája eredményeként a Közgyűlés 2002 nyarán elfogadta a városi drogstratégiát és koncepciót.
- ☞ Az ifjúságsegítő munka elismerésére 1996-ban a Közgyűlés létrehozta a „Salgótarján Gyermekéért és Ifjúságáért” díjat.
- ☞ A város díjazza a „Jó tanuló – jó sportoló” diákokat.
- ☞ Az önkormányzat a felsőoktatásban tanuló hallgatók részére 2 ösztöndíjpályázatot működtet (Bursa Hungarica, Salgótarján Jövőjéért).
- ☞ A Közgyűlés, ill. az önkormányzat munkáját ifjúsági és civil ügyek tanácsnoka, valamint ifjúsági referens segíti.
- ☞ A város speciális szakintézménye a Salgótarjáni Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda (SITI) megerősödött, feladatrendszere kibővült, infrastrukturális feltételrendszere javult.
- ☞ Az önkormányzat támogatta a Palló Ifjúságsegítő Egyesület működését is, valamint segítette a PIK3 Klub létrehozását.
- ☞ Kiváló együttműködés alakult ki a város közművelődési és sport intézményei között a fiatalok számára szervezett programok megvalósítása érdekében.
- ☞ A szabadidő hasznos eltöltését jól szolgálta a József Attila Művelődési Központ által szervezett Családi hétvége és gyermekszínházi előadássorozat, valamint a Balassi Bálint Megyei Könyvtár gyermekprogramjai.
- ☞ A közlekedési kultúra fejlesztése érdekében – a rendőrség közreműködésével – KRESZ park létesült a sportcentrumban.
- ☞ 2002-ben újtárra indult a „Figyusz” városi diákmagazin.
- ☞ 2004-ben megalakult a Salgótarjáni Városi Diákönkormányzat.
- ☞ Évről-évre visszatérő, a fiataloknak szóló városi rendezvények jöttek létre, mint például: a Városi Gyermeknap, a Gyermekek Jogainak Hete, a „Mindenki karácsonya”, a Tarjáni Tátika, a „Mutasd mit tudsz!” művészeti fesztivál, a Salgótarjáni Ifjúsági Zenei Napok (SIZN), a Tanévnyitó Fesztivál, a hátrányos helyzetű gyerekek, diákvezetők tábora, városi diák- és szabadidősport rendezvények.

Mindezt a tevékenységet ismerte el a Gyermek-, Ifjúsági és Sportminisztérium azzal, hogy 2003. augusztus 20-án „*Települési Önkormányzat a Jövőért*” *Miniszteri Díjat* adományozta *Salgótarján*nak.

Az eredmények ellenére új problémák is jelentkeztek. A KSH statisztikai adatai tükrében például el lehet mondani, hogy a gyermek és ifjúsági, valamint fiatal felnőtt korosztály létszáma 2000-hez képest 2005-re 965 fővel csökkent. Ennek következménye, hogy Salgótarjában a korosztály aránya a teljes lakossághoz képest 1/3 rész alá esett. Ez magyarázható a születési adatok kedvezőtlen alakulásával, a házasságok számának csökkenésével, a későbbi gyermekvállalással, de markánsan megjelenik benne, hogy szűk a felsőfokú képzés helyi kínálata, kvalifikált munka hiányában felsőfokú tanulmányaik befejezése után a fiatalok jelentős része nem jön vissza, vagyis a város fiatalokra gyakorolt megtartó ereje – elsősorban a kedvezőtlen gazdasági környezet miatt – gyenge. 2004-ben például 898 fő fiatal vándorolt el és csupán 751 települt be. A belső arányok pedig még rosszabbak, hiszen 264 fő 3-14 éves, 142 fő 15-19 éves és 512 (!) fő 20-29 éves fiatal hagyta el a várost.

Mindezeket figyelembe véve az középtávú gyermek és ifjúsági koncepciónak többek között az is a feladata, hogy az élhető város jövőképét vetítse a mai fiatalok elé, javítsa a város fiatalokat megtartó erejét, fiatalokat idevonzó szerepét.

A 2005. ÉVI IFJÚSÁGKUTATÁS LEGFONTOSABB MEGÁLLAPÍTÁSAI

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata a „Helyi önkormányzatok gyermek és ifjúsági feladatai ellátására” kiírt, IFJ-BM-04-A-0074 számú pályázatával támogatást nyert egy salgótarjáni ifjúságkutatásra, valamint a középtávú városi ifjúsági koncepció kidolgozására. Salgótarjában települési szintű ifjúságkutatás 1995-ben volt utoljára. Az akkori kutatás célja: összehasonlító elemzéssel megállapítani, hogy a közoktatási rendszer alakulása, az ifjúsági civilszerveződések, valamint a fiatalok aspirációi és viselkedésmintái között van-e összefüggés. Azonban olyan általános helyzetkép, mely a fiatalok életének egészét próbálja átfogni és hiteles információt adni, és amelynek ismeretében célzottan lehet meghatározni az ifjúsági projektek, intervenciók programok irányultságát, még nem került feltérképezésre.

Az Echo Oktatáskutató Műhely az Echo Survey Szociológiai Kutatóintézettel közösen 2005. júniusára készítette el kutatási beszámolóját. A városi ifjúságkutatás két, egymásra épülő elemről állt: egy nagy létszámú tanulói kérdőíves vizsgálatból és egy szakértői fókuszcsoporthoz tartozó elemzésből. A tanulói vizsgálat empirikus adatgyűjtésére önkéntes kérdőíves segítségével 2005. májusában - júniusában került sor. A középiskolás és általános iskolás diákok a 8 oldalas, 194 kérdést tartalmazó kérdőívet tanórákon töltötték ki. A fókuszcsoporthoz a helyi fiatalokkal kapcsolatba kerülő, illetve foglalkozó intézmények és szervezetek képviselői elemezték a kérdőíves felmérés során kapott eredményeket.

A kutatást végzők az ifjúság kutatás során az alábbi fő területeket vizsgálták:

- A tanulók demográfiai helyzete
- Családi háttér

- Egészségmegőrzés
- Szabadidő
- Ifjúsági közélet
- Ifjúsági szolgáltatások
- A fiatalok Salgótarjánhoz való viszonya
- Felnőtté válás
- Jövőkép

- Tolerancia

1. A tanulók demográfiai helyzete

A kutatás során 791 tanulótól kaptunk értékelhető kérdőívet, mely az alapsokaság (az összes 7-14. évfolyamos tanuló) 17 százalékát teszi ki. A vizsgált tanulói korosztályban a tanulók 8 százaléka gyerekkorú, 71 százaléka fiatalkorú, a maradék 21 százalék számít jogilag felnőttnek, aki betöltötte már a 18. életévet. A mintába került tanulókat az elemzés során három életkori csoportba soroltuk: 16 év alattiak (41 %), 16-17 évesek (39 %), 18 évesek vagy idősebbek (20 %). A kérdezett tanulók átlagéletkora 16.22 év, ami iskolatípusonként természetesen eltérő. A válaszolók nemek szerinti összetétele megfelel a korcsoportra jellemző általános demográfiai helyzetnek, a fiúk és a lányok aránya nagyjából kiegyenlített, a tanulók 43 százaléka lány. A városban tanuló diákok több mint fele, 54 százaléka helyi lakos, 43 százalékuk naponta jár be a környező településekről, 3 százalékuk pedig kollégiumban lakik.

2. Családi háttér

A megkérdezett fiatalok csaknem kétharmada él teljes családban, mindkét szülőjével együtt. Ez az arány a salgótarjániaknál 60, a nem salgótarjániaknál 67 %. A megkérdezett 15 évesek és annál fiatalabbak 60 százaléka, a 16-17 évesek 70 százaléka, a 18 év felettek 55 százaléka él teljes családban. Jelentős eltérés mutatkozik azonban a különböző iskolatípusok szerint: a megkérdezett gimnazisták és szakközépiskolások 70, a szakiskolások 60 százaléka él teljes családban, míg az általános iskolásoknál és az érettségire épülő képzésekben résztvevő válaszadóknál ez az arány csupán 56 százalék.

A megkérdezettek csaknem 30 százalékának családját közvetlenül érinti a munkanélküliség. A családok 23 százalékában egy, 5 százalékában kettő, 1,5 százalékában pedig három vagy több munkanélküli van. A szülők iskolai végzettsége jelentősen befolyásolja, hogy van-e munkanélküli a családban. Ahol az édesapa nyolc általánost végzett, ott a családok 60 százalékát érinti a munkanélküliség, a diplomás apák családjában ez az arány 16 százalék.

A tanulók a havi kiadásuk 16 százalékát ruházati cikkek vásárlására fordítják (aki költ rá, átlagosan 7500 forint/hó), 10-11 % megy el élelmiszerre, élvezeti cikkekre, s további 8-9 százalék mobiltelefonra, szórakozásra. Ez utóbbira (mozi, diszkó, koncert, színház) a tanulók 81 százaléka költ, élelmiszerre 90, szépségápolásra 67 %. A tanulók fele áldoz rendszeresen élvezeti cikkekre, átlagosan havi 5000 Ft-ot.

3. Egészségmegőrzés

A vizsgált tanulók 26 százaléka rendszeresen **dohányzik**, további 12 százalékuk pedig alkalmanként gyújt rá. A tanulók 4 százaléka válaszolt úgy, hogy nem dohányzik, mert már leszokott, és további 33 % próbálta már ki. Azok aránya, akik saját bevallásuk szerint soha nem is próbálták — 25 %. Ezek az adatok megegyeznek más megyeszékhelyen mért adatokkal. Az, hogy egy fiatal elkezd dohányozni, alapvetően kétféle okból lehetséges. Az egyik a negatív családi példa, a másik a kortárs csoport hatása. A salgótarjáni tanulók családjának több mint felében (59 %) a szülők között van rendszeres dohányos. Ennél is rosszabb eredményeket kapunk, ha tovább szélesítjük a közösségi teret. A diákok 86 százalékának van a baráti körében olyan, aki dohányzik, s gyakorlatilag mindenkinek van dohányos osztálytársa.

A magyar társadalomban a legelterjedtebb pszichoaktív szer, “drog” az **alkohol**. Ez érezhető Salgótarjánban is, ugyanis a vizsgált tanulók mindössze 14 százaléka nem ivott még

soha alkoholt. A gimnazistáknál a rendszeres alkoholfogyasztók aránya (napi vagy heti rendszerességgel) 12, az absztinenseké 10 %, a szakközépiskolásoknál a rendszeresen ivók 11, az absztinensek 5 százalékban vannak jelen. A szakiskolások 14 százaléka napi vagy heti rendszerességgel fogyaszt alkoholt. A gyakoriság mellett az elfogyasztott alkohol mennyisége is nagyon fontos összetevő. A megkérdezett tanulók 42 százaléka nem rúg be soha (ebből 19 % nem is iszik) 23 százalékánál előfordul, de csak nagyon ritkán. 26 százalékuknál alkalmanként fordul elő és 8 százalékuk nyilatkozott úgy, hogy mindig (!) berúg, amikor iszik. A fiúk, a 9. évfolyam tanulói, a diplomás szülők gyermekei és a gyengébb tanulók az átlagnál gyakrabban részegednek le, rúgnak be.

A **kávé** fogyasztását nem sorolják a klasszikus egészségkárosítási módozatok közé, pedig hosszabb távon gyengíti a szervezetet, ugyanúgy megbontja az egészséges rendszert, mint bármely más pótszer, ha szenvedéllyé válik. A tanulók 13 százaléka rendszeresen, 1/3-a alkalmanként szokott kávé inni. Azok aránya, akik kipróbálták ugyan, de nem fogyasztanak 49 százalék. A kávézók aránya az iskolai évek alatt az életkor emelkedésével nő.

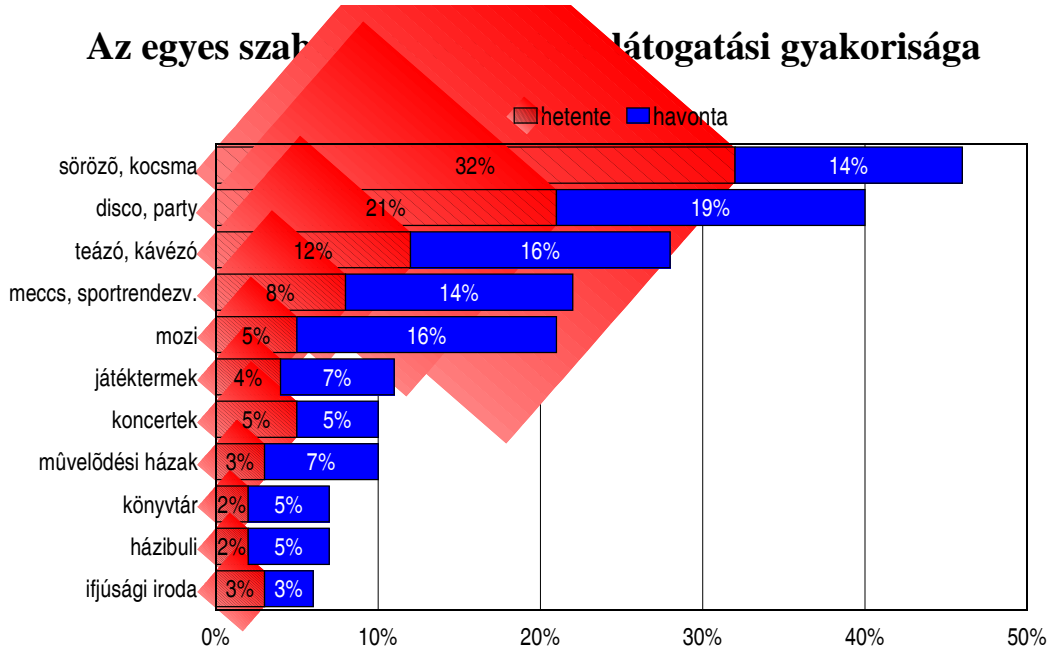
Az utóbbi években a fiatalok körében fokozatosan elterjedt egy másik értágító, serkentő hatású legális doppingyszer, az **energia ital**. Az energia italt (pl. Bomba, Red Bull, Pop, Izostar) a megkérdezett tanulók 87 százaléka próbálta már ki, 12 százalékuk rendszeres, 43 százalékuk alkalmi fogyasztónak vallja magát.

A legális szereknél **sokkal kevésbé elterjedt a kábítószeres fogyasztása**. A kért tanulók 74 százaléka egyértelműen elutasítja, még nem próbált ki és nem is akar kipróbálni semmilyen klasszikus értelemben vett kábítószerrel. További 12 százalékuk nem fogyasztott ugyan, de már gondolt rá, hogy kipróbálja. Megkérdezett tanulók 13 százaléka már legalább egyszer kipróbálta valamelyik kábítószerrel, ezen belül saját bevallás alapján 5 % tekintheti magát alkalmi, 1 % rendszeres drogfogyasztónak. Tapasztalatok szerint a kábítószer fogyasztó tanulók jelentős része rejtőzködve marad, még az anonim kérdőívekben sem vállalja drogfogyasztását, tudva, hogy jogilag is elítélhető cselekedetről van szó. A középiskolán belül a háromféle képzési típusban eltérő arányban vannak drogfogyasztók, a gimnáziumokban 10, a szakiskolákban 24, a szakközépiskolákban 19 % jutott el a kipróbálásig. Megállapítható, hogy a fiúk között valamivel több a kábítószer fogyasztó, mint a lányoknál. A kábítószer fogyasztók körében erősebb korcsoporthatás mutatható ki, mint a dohányosoknál. A drogozó fiatalok 91 százaléka nyilatkozott úgy, hogy van kábítószer fogyasztó barátja. Akik nem fogyasztottak még, de már gondoltak rá 48 százalékban rendelkeznek drogos baráttal, 42 százalékuk drogdívert is ismer. Ezzel szemben, akik soha nem is gondoltak arra, hogy kipróbáljanak valamilyen kábítószerrel, 85 százalékban mondták, hogy nincs vagy nem tudnak kábítószer fogyasztó barátról.

4. Szabadidő

A fiatalok életében meghatározó jelentősége van annak, hogy a szabadidejüket milyen módon töltik, mire van egyáltalán lehetőségük. Általános tapasztalat volt a 90-es években, hogy a fiatalok szabadidős tevékenysége valamivel enyhébben ugyan, de éppen úgy a passzív időtöltések felé tolódik el, mint a felnőttek esetében. A TV, videó és a számítógépes játékok a legkönnyebben elérhető szabadidős tevékenységgé váltak, melyek gyors előretörése, érdekes módon pl. a könyvolvasást kevésbé érinti, ellenben a közösségi klubokba, ifjúsági rendezvényekre járást annál inkább.

A szabadidő eltöltésének fontos mutatója, hogy ez mely intézményeket, programokat érint a településen. A fiatalok leggyakrabban látogatott szabadidős, rekreációs célú helyszínei a város sörözői, kocsmái, de természetesen a diszkók, partik is kedvelt találkozó és szabadidő eltöltési helyszínei a salgótarjáni iskolásoknak.

Megkérdeztük a fiatalokat, hogy bizonyos, őket érintő rendezvényekből, programokból túl sok, megfelelő vagy túl kevés van-e a városban. Az általános vélemény az, hogy a fiatalok érdeklődésének megfelelő fesztiválokból, koncertekből, kiállításokból, közönségtalálkozókból, sportrendezvényekből (főleg foci, rallye, kosárlabda, extrém sportok) és a civil programokból többre lenne igény.

5. Ifjúsági közélet

Az ifjúsági közélettel, közéleti aktivitással kapcsolatos kérdésblokkban az egyes ifjúsági szervezetek munkájába való bekapcsolódást teszteltük. A fiatalok körében meglepően sokan, 15 százalékban nyilatkoztak úgy, hogy esetleg részt vennének a városi diákönkormányzat (SVDÖK) munkájában. A konkrét szervezeti aktivitást az iskolai diákönkormányzat, a Palló Ifjúságsegítő Egyesület, a Hangya-boy Ifjúsági Szervezet az éjszakai ping-pong bajnokság, valamint a Baglyasi Ifjúsági Klub vonatkozásában vizsgáltuk.

Az egyes szervezetekben való aktivitás tekintetében nincs lényegi elérés, a legtöbb fiatal az éjszakai ping-pong bajnokság mozgatja meg, legnyitottabbak pedig a saját iskolai diákönkormányzatuk iránt.

6. Ifjúsági szolgáltatások

A tanulók problémáikkal több segítő intézményhez is fordulhatnak a városban. Ennek ellenére általában alacsony azok aránya, akik igénybe veszik az intézményes segítő hálózat szolgáltatásait (ifjúságvédelmi felelős, telefonos lelkeség, ifjúsági tanácsadás stb.), ugyanakkor nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy mivel a 7-14. osztályosok lélekszáma közel 5 ezer fő, a néhány százalékos említési arány is több száz tanulót jelent a városban. A kutatás során a Ifjúsági Információs és Tanácsadó Irodával kapcsolatosan részletesen is kérdeztük a tanulókat. Az eredmények alapján a SITI ismert és népszerű ifjúsági szolgáltató intézmény a városban, a tanulóknak csupán 1/10-e nem ismeri s 17 százalékuk már többször is járt az irodában.

Az iroda szolgáltatásait nagyobb arányban vették igénybe az idősebbek, a gimnazisták, a helyben lakó fiatalok és a diplomás szülők gyermekei. A szociális problémával küzdő fiatalok (munkanélküli szülő, anyagi problémák, csonka család) az átlagnál nagyobb arányban

említették, hogy már többször jártak az irodában. Az iroda szolgáltatásai közül az internetezés, a továbbtanulással kapcsolatos információk, az alkalmi munkával kapcsolatos és a sportrendezvényekről szóló információk vonzzák leginkább a fiatalokat.

A fiatalok nyitott kérdésben elmondhatták, hogy milyen jellegű információkra van leginkább szükségük. A kapott válaszok a tanulás, továbbtanulás (116 válasz), a különböző szórakozási lehetőségek (koncertek, szórakoztató központok; 59 válasz) és alkalmi, illetve állandó munkahelyek (28 válasz) köré csoportosíthatók. A fiatalok ezeken kívül élénken érdeklődnek a sportolási lehetőségekről, sporteseményekről, illetve az internetezési lehetőségekről.

A diákok problémáinak orvoslására több szervezet vagy intézmény is létezik. Mi hét problémátípust vetettünk fel és arra voltunk kíváncsiak, ezekkel vajon hová fordulnak elsősorban a salgótarjáni tanulók, a barátokhoz, szülőkhöz, segítő szervezetekhez vagy másokhoz.

A probléma jellege	Barátokhoz	Szülőkhöz	Segítő szervezetekhez	Másokhoz
Tanulmányi problémával	21	55	1	5
Pályaválasztás kérdésében	5	71	7	7
Anyagi problémával	5	81	0	1
Lelki problémával	57	26	0	2
Lakhatási problémával	5	39	2	0
Párkapcsolati problémával	66	11	0	1
Diákjogi problémával	17	25	12	9

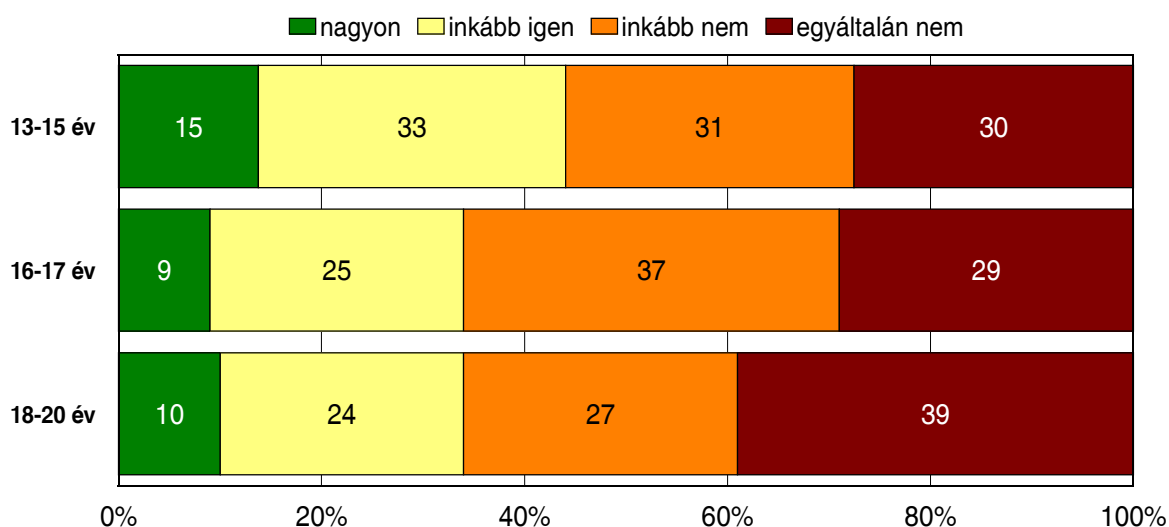
százalékos megoszlás

A fenti táblázatból világosan látszik, hogy az iskolásoknak szerencsére a legfontosabb segítői hátterük a szülei, a legtöbb problémával hozzájuk fordulnának elsősorban. Párkapcsolati problémára elsősorban a baráti körben keresnének válaszokat, csakúgy mint a lelki problémákra. A diákjogi problémák tekintetében a legmegosztottabbak a válaszok. Azok aránya, akik senkihez sem fordulnak problémáikkal a diákjogi kérdések esetében a legmagasabb, a tanulók harmada nem veszi igénybe sem az intézményes, sem pedig az informális segítőket.

7. A fiatalok Salgótarjánhoz való viszonya

Nagyon fontos eleme volt a kutatásnak a városhoz fűződő viszony vizsgálata, hiszen a „lokálpatrióta” viszonyulás megtartó erővel bír. A vizsgált korosztály viszonyát a településhez azokkal a kérdésekkel próbáltuk meghatározni, hogy mire büszkéek a városban, szeretnek-e itt élni, és hogy jövőbeni terveik mennyire kötődnek a városhoz, tervezik-e, hogy elköltöznek a településről. A „miért szeretsz itt élni” kérdésre legtöbben a „barátok miatt”, azért, mert „itt született és itt élnek a rokonai”, valamint mert „szép a környék” választ adták. A „miért nem szeretsz Salgótarjánban élni” kérdésre a leggyakoribb válaszok: nincs itt semmi, unalmas város, nincs normális szórakozóhely, koszos a város, de a romák jelentős számát is sokan említik. A „mire vagy büszke Salgótarjánnal kapcsolatban” kérdésre a válaszadók 16 százaléka a „sem mire” választ adta.

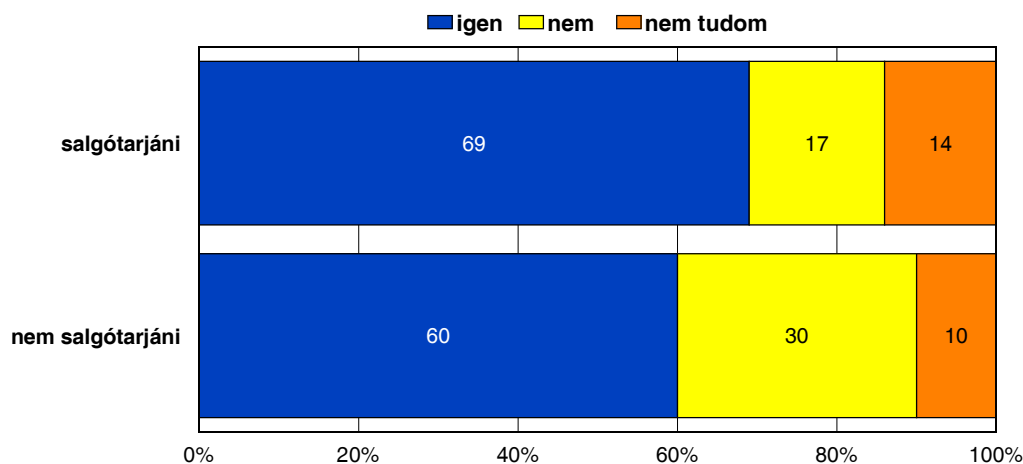
Szeretsz Salgótarjában élni?

Az eredményekből kiderül, hogy a fiatalok 12 százaléka nagyon szeret a városban élni, további 29 százaléka is inkább igen választ adott. 28 százalékuk már egy kis mértékben negatív, 31 százalékuk, vagyis közel 1/3-uk pedig kifejezetten nem szeret Salgótarjában élni. Mindez százfokú skálán kifejezve 40 pont, ami még az ötven pontos elégedettségi határ alatt van. A fiúk, az idősebbek, a szakiskolások és a gyengébb tanulók ennél is kritikusabbak, csupán 30-33 pont az elégedettségük.

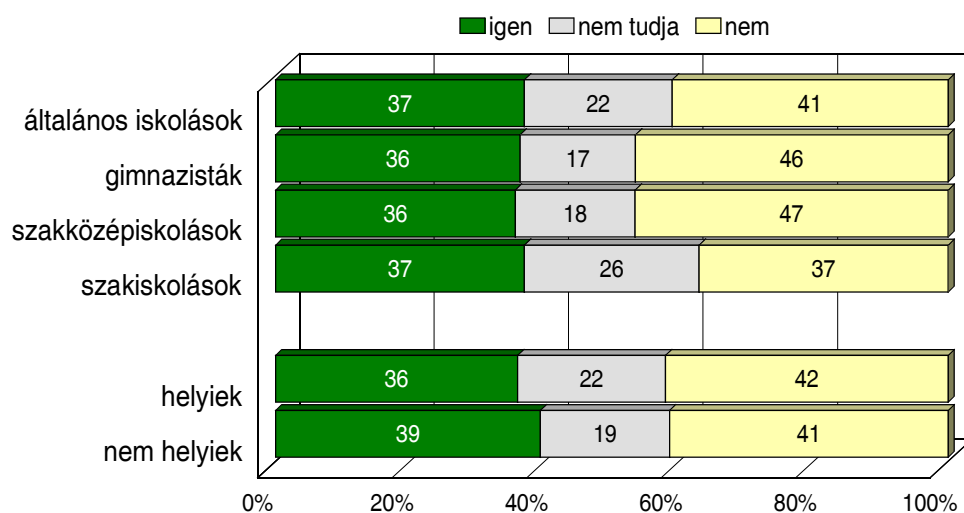
A tanulók megosztottak abban a kérdésben, hogy a jövőben szeretnék-e Salgótarjában lakni, élni. A kijelentéssel való egyetértés mértéke százfokú skálán 40 pont. A pontszám az alábbi megoszlást takarja: egyáltalán nem akar a városban lakni a fiatalok 31, inkább nem akar 28, inkább szeretne itt lakni 31 százalékuk, s mindössze 10 százaléknál fiatal ragaszkodik a városhoz. Lakóhely szerint vizsgálva a kérdést megállapítható: a jelenleg is itt lakó fiatalok csupán 17 százaléka nyilatkozott úgy, hogy nem kíván elköltözni, viszont nagy többségüknek (74 %) szerepel a terveik között, hogy elköltözik egy másik településre. Különösen a diplomás szülők gyermekei mennének el, és csupán a bejárós diákok 15 százaléka nyilatkozott úgy, hogy elsősorban Salgótarjánhoz kötődnek a jövőbeni terveik.

Szerepel a terveid között elköltözni egy másik településre?

A negatív megítélésben az is közrejátszik, hogy csupán 37 százalékuk gondolja, hogy 10 év múlva fejlettebb lesz a város, mint most, egyötödük nem tudja fejlődik-e, 42 % pedig úgy gondolja, nem lesz fejlettebb a település 10 év múlva. A város fejlődésével kapcsolatos vélemények meglehetősen egységesek, a főbb demográfiai mutatók mentén nincs eltérés. Akik szerint nem fog fejlődni a város, azok 80 százaléka mondta, hogy a terveit más településen szeretné megvalósítani, de még azok is elköltöznének (66 %), akik úgy vélik, 10 év alatt fejlődni fog Salgótarján.

Salgótarján 10 év múlva fejlettebb lesz, mint most?

II. A KONCEPCIÓ CÉLKITŰZÉSEI

Jelen koncepció szól mindazon fiatalokhoz, szervezetekhez, egyénekhez, akik részt kívánnak venni az önkormányzat gyermek és ifjúsági feladatainak ellátásában, valamint azokhoz, akik felelősséget éreznek, és felelősséget vállalnak a gyermekek, fiatalok nevelésében-oktatásában, egészséges életmódjuk kialakításában, művelődésében, sportolásában, szórakozási igényeik kielégítésében, munkavállalásuk elősegítésében, valamint a jövőt megalapozó demokratikus társadalom továbbépítésében.

Salgótarján Megyei Jogú Város Közgyűlésének 15/2000. (V. 29.) Ör. sz. rendelete szól a *személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásokról*. A rendelet célja a gyermek családban történő nevelésének az elősegítése, a veszélyeztetettség kialakulásának, illetve a gyermek családból való kiemelésének a megelőzése, valamint a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése. A rendelet szerint az alapellátásnak hozzá kell járulnia a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődéséhez, életkörülményeinek javításához.

A Közgyűlés a 127/2002. (VI.27.) Öh. sz. határozatával fogadta el a kábítószer-probléma visszaszorítását célzó *salgótarjáni drogstratégiát*.

A Közgyűlés a 174/2005. (VIII.25.) Öh. sz. határozatával döntött Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának módosított *közoktatási-feladatellátási, intézményhálózat-működtetési és fejlesztési tervéről*, mely a 2000-2006. közötti időszakra határozza meg a közoktatás fejlesztésének fő irányait.

Az ifjúságot is érintő ezen három területtel tehát a koncepció nem foglalkozik mélyrehatóan.

1. A salgótarjáni középtávú gyermek és ifjúsági koncepció alapelvei az alábbiak:

- A koncepció hatálya a *3-29 éves salgótarjáni lakosú* gyermek, ifjúsági és fiatal felnőtt korosztályra, valamint a város *oktatási intézményeiben tanuló*, továbbá a *városban szolgáltatást igénybe vevő* fiatalokra terjed ki.
- A koncepció a *2006-2011. közötti* időszakra szól.
- A célok megfogalmazásakor, a feladatok vállalásában a koncepció reális, a város *teljesítőképességével összhangban lévő* mértéket határozzon meg.
- A koncepció célkitűzéseiben kiemelt szempont a fiatalok *aktív részvételének, szerepvállalásának biztosítása*, bevonásuk a döntés-előkészítéstől a végrehajtásig tartó folyamatba, véleményük megkérdezése az őket érintő valamennyi témában a döntések meghozatala előtt.
- A koncepciónak *erősítenie kell az együttműködést és a partnerséget* a fiatalokkal foglalkozó intézmények, szervezetek, civil közösségek között, különös tekintettel a Salgótarjáni Ifjúsági Információs és Tanácsadó Irodára, a Salgótarjáni Városi Diákönkormányzatra, valamint a Gyermek és Ifjúsági Érdekegyeztető Fórumra.
- A koncepció a *közoktatási intézményekre az ifjúsági problémák kezelésének aktív színtereként tekint*.

- Az iskolai *diákönkormányzatoknak* – mint a közéletiség műhelyeinek – kiemelten fontos szerepe van a városi szintű érdekérvényesítésben, ezért tevékenységükhöz az önkormányzat folyamatos segítséget nyújt.
- Az önkormányzat *kétéves időszakra cselekvési tervet készít*, melyet határozattal fogad el. A terv meghatározza:
  - a) az önkormányzat által a fiatalok részére nyújtott szolgáltatások kialakításával és fejlesztésével kapcsolatos intézkedéseket,
  - b) az intézkedések határidejét, felelőseit, valamint a megvalósításban közreműködő intézményeket és szervezeteket,
  - c) a szolgáltatások működtetésére és fejlesztésére fordítandó pénzügyi forrásokat.
 Az önkormányzat a cselekvési tervet kétévenként felülvizsgálja és újat készít.
- A koncepciónak tartalmaznia kell az önkormányzat által a *fiatalok részére nyújtott szolgáltatások* kialakításával és fejlesztésével kapcsolatos intézkedéseket, az ebben közreműködő intézményeket és szervezeteket, valamint a szolgáltatások működtetésére és fejlesztésére fordítandó pénzügyi forrásokat.
- A közgyűlés a város mindenkori költségvetésében a tárgyévet megelőző év *helyi adóbevételeinek két ezrelékét* – de legkevesebb 3.000. eFt-ot – a gyermek és ifjúsági feladatok megvalósítására különíti el. Felhasználásáról a helyi ifjúság érdekvéleményét ellátó szervezet, az ifjúsági tanácsnok és az ifjúsági referens véleményének kikérésével a polgármester dönt.

2. A koncepció legfontosabb célkitűzései

IFJÚSÁGI SZOLGÁLTATÁSOK

- Az önkormányzat továbbra is *működteti a Salgótarjáni Ifjúsági Információs és Tanácsadó Irodát*. Az iroda biztosítja a gyermekek és a fiatalok korosztályi sajátosságainak, szükségleteinek megfelelő információ elérhetőségét, biztosítja az országos ifjúsági szolgálat által létrehozott és karbantartott ifjúsági adatbázishoz történő hozzáférés lehetőségét, tevékenysége ellátása során együttműködik az ifjúság speciális élethelyzetével kapcsolatban tájékoztatási és tanácsadási feladatkörrel rendelkező más intézményekkel, szervezetekkel. Az ifjúsági korosztály élethelyzetével összefüggő jogi, pszichológiai, mentálhigiénés, életvezetési, továbbtanulási, valamint munkaerőpiaci tanácsadást biztosít. Az iroda a tanácsadó tevékenységét mindenki számára nyitott formában, a személyes adatok felvétele és rögzítése nélkül végzi.
- Fontos feladat egy *kommunikációs hálózat kialakítása* az Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda, a Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat, az Egészségügyi és Szociális Központ, az oktatási intézmények és az ifjúságvédelmi felelősök között. Cél az ifjúságsegítő személyek és szervezetek munkájának összehangolása, munkaközösségek létrehozása.
- Bővíteni kell a városban az ifjúsági korosztály élethelyzetével összefüggő jogi, pszichológiai, mentálhigiénés, életvezetési, továbbtanulási, valamint munkaerőpiaci *tanácsadó tevékenységet*.

- *Képesse kell tenni a fiatalokat segítő szervezeteket a közvetlen kortárssegítés folyamatos szinten tartására (képzés, utógondozás, információ) tekintettel arra, hogy a kortárs-hatás jobban érvényesül, mint a segítő szervezetek eddigi tevékenysége.*
- Továbbra is fontos szerep hárul a *Gyermek és Ifjúsági Érdekegyeztető Fórumra (GYIÉF)*. Tevékenységének legjelentősebb területei:
  - ☞ a Közgyűlés elé kerülő ifjúsággal kapcsolatos anyagok véleményezése,
  - ☞ bekapcsolódás a városi képzési programokba,
  - ☞ a kortárssegítő hálózat figyelemmel kísérése,
  - ☞ kapcsolatfelvétel és kapcsolattartás civil szerveződésű csoportokkal, klubokkal,
  - ☞ városi gyermek- és ifjúsági rendezvények szervezésében feladatvállalás,
  - ☞ szakmai tanácskozásokon való részvétel, információk továbbítása.
- A Közgyűlés az önkormányzat ifjúságpolitikai céljainak megvalósítása érdekében *ifjúsági ügyekkel foglalkozó tanácsnokot* választ. Feladatát a mindenkori közgyűlés határozza meg.
- Az önkormányzat az ifjúsági feladatok ellátásához kapcsolódó intézkedéseinek koordinálása érdekében *ifjúsági referenst foglalkoztat*, mely feladatot egy határozatlan időre kinevezett köztisztviselő lát el. Az ifjúsági referens a munkája során aktív kapcsolatot tart fenn az ifjúságsegítői feladatokat ellátó szakemberekkel, az ifjúsági korosztályi és szakmai közösségekkel, szervezetekkel, az önkormányzat ifjúsági feladatai ellátása érdekében külső erőforrásokat von be, feltárja az ifjúsági közösségek és szervezetek igényeit, összehangolja a fiatalok és közösségeik, szervezeteik igényeit és az ifjúsági célú intézmények programjait, tevékenységét.
- Az önkormányzat a „*Fiatalok fogadóórája*” program mellett évente egy alkalommal a városban élő és tanuló fiatalok részére, a lakossági fórumok mintájára *ifjúsági fórumot* tart.

IFJÚSÁGI KÖZÉLET, ÉRDEKKÉPVISELET

- Az önkormányzat a fiatalok települési szintű közügyekben való képviselése, a települési önkormányzat ifjúsággal kapcsolatos döntéshozatali folyamataiban való részvétele érdekében *a helyi ifjúság érdekképviselőjét ellátó szervezetet hív életre*, mely véleményezi a helyi ifjúsági cselekvési tervet; közreműködik az önkormányzat ifjúsággal kapcsolatos döntéseinek előkészítésében; az ifjúságot érintő kérdésekben figyelemmel kíséri az önkormányzat munkáját. A szervezet létrehozására a települési önkormányzat, valamint a településen működő, részvételi szándékukat az önkormányzatnak bejelentő diákönkormányzatok, gyermek és ifjúsági szervezetek, illetve közösségek megállapodása alapján kerül sor. Ezzel erősödhet *a fiatalok települési szintű közügyekben való képviselése*, a települési önkormányzat ifjúsággal kapcsolatos döntéshozatali folyamataiban való részvételük lehetősége.
- Az önkormányzat segíti és ösztönzi a salgótarjáni diákok érdekképviselőjét ellátó Salgótarjáni Városi Diákönkormányzat *szervezeti és működési szabályzatának kidolgozását*, valamint az ifjúsági szervezet *bírósági bejegyzését*.

- Az önkormányzat *pályázatok útján támogatja* a korosztállyal foglalkozó városi szervezetek, illetve a Salgótarjáni Városi Diákönkormányzat és az iskolai diákönkormányzatok tevékenységét.
- Az ifjúsággal, illetve a diákönkormányzatokkal foglalkozó személyek, városi szinten működő szervezetek hatékony működése érdekében az önkormányzat – elsősorban központi pályázati források felhasználásával – *elősegíti képzési programok* kidolgozását és megvalósítását.
- *Szükséges a kortárssegítő hálózat fejlesztése.* Ezáltal bővíthet a szociális rendszerben dolgozók száma, erősödhet a gyermekvédelem és a gondozás ezen új formája.
- Az önkormányzat támogatja azon igényt, hogy a *városi drogstratégia és operatív program megvalósításában* - szakértők és kortárssegítők bevonásával - kapjanak nagyobb szerepet az öntevékeny ifjúsági csoportok.
- Az önkormányzat fontos feladatának tekinti a fiatalok *megváltozott igényeinek folyamatos figyelemmel kísérését*, illetve a szolgáltatások megváltozott igényekhez való igazítását.
- A városi ifjúsági közélet erősítése és kiterjesztése érdekében szükséges a *felsőoktatási hallgatók aktív és szervezett bevonása* az ifjúsági jellegű tevékenységekbe (érdekképviselő, kortárssegítés, képzési programok, közösségi programok).

SZABADIDŐ ÉS SPORT

- Az önkormányzat lehetőségei szerint *támogatja és segíti a településrészekben új ifjúsági közösségi terek létrejöttét.* Az ifjúsági közösségi tér a gyermekek és a fiatalok közösségi tevékenységének, szabadidejük hasznos eltöltésének, az ifjúsági közösségek és az ifjúsági szervezetek működésének, valamint programjaik megvalósításának keretét biztosító szolgáltatás. Ezen ifjúsági közösségi terek szolgáltatási körébe kell, hogy tartozzon a helyi ifjúság igényei szerinti kulturális, szabadidős programok szervezése; az ifjúsági közösségek kialakulását és fejlődését elősegítő tevékenység folytatása; az ifjúság testi és lelki egészségét veszélyeztető jelenségekkel kapcsolatos megelőző, figyelemfelhívó programok szervezése; a hátrányos helyzetű gyermekeket és fiatalokat segítő programok szervezése.
- Az önkormányzat erősíti és bővíti *az ifjúsági közösségi terek szolgáltatásait a helyi ifjúság igényei szerinti* kulturális, szabadidős programok szervezésével, az ifjúsági közösségek kialakulását és fejlődését elősegítő tevékenység folytatásával, az ifjúság testi és lelki egészségét veszélyeztető jelenségekkel kapcsolatos megelőző, figyelemfelhívó programok, valamint a hátrányos helyzetű gyermekeket és fiatalokat segítő programok szervezésével.
- Az önkormányzat kiemelt tevékenységként kezeli *a fogyatékkal élő fiatalok helyzetének javítását*, azt, hogy a többségi társadalom elfogadóbb legyen irántuk, ismerjék meg és partnerként fogadják el őket. Ennek érdekében szorgalmazza a közös szabadidős programok, rendezvények szervezését, az intézményi szolgáltatások szélesebb

körűvé válását, a fogyatékkal élő fiatalok bevonását a városi ifjúságsegítői tevékenység hatókörébe.

- Az önkormányzat kiemelt figyelmet fordít a városban élő *hátrányos helyzetű gyermekek és fiatalok számára szervezett szabadidős és prevenciós programok összehangolására*; a szabadidős szolgáltatások és a fiatalok összetalálkoztatására, együttműködésbe vonva (igényfeltárás, közös tervezés, programegyeztetés) a korosztállyal foglalkozó városi szervezeteket, intézményeket (pl.: Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat, Salgótarjáni Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda).
- Az önkormányzat támogatja az évről-évre visszatérő, fiataloknak szóló hagyományos *városi rendezvények* megvalósulását, illetve segíti újak létrejöttét.
- Az önkormányzat szorgalmazza, hogy a városban működő közművelődési intézmények éves programtervük összeállításakor hangolják össze gyermek és ifjúsági programjaikat, illetve a továbbiakban is működjenek együtt a fiataloknak szóló szabadidős programok megvalósításában.
- Az önkormányzat ösztönzi az ifjúság szabadidejének hasznos eltöltésére szolgáló drogmentes, a fiatalok igényeivel kompatibilis, kulturált szórakozási lehetőségeket kínáló *szórakozóhelyek létrehozását*, melyek csatlakoznak a „Biztonságos Szórakozóhelyek” programhoz.
- Az egészséges életmódra nevelés és a szabadidő hasznos eltöltése érdekében az önkormányzat által fenntartott intézményekkel együttműködve biztosítani kell annak lehetőségét, hogy az ifjúsági sportcentrum, és minden oktatási intézmény *sportpályája és szabadidő eltöltésre alkalmas területe nyitott legyen* oktatási, illetve tanítási időn kívül is.
- Az önkormányzat az *extrémsportok* (gördeszka, görkorcsolya, BMX) gyakorlásához szükséges sportpályát alakít ki.
- Az önkormányzat megvizsgálja az iskolai *úszásoktatás bővítésének* lehetőségét
- A közlekedési kultúra erősítése érdekében az önkormányzat – pályázati pénzek bevonásával – fejleszteni kívánja a városi *kerékpárút hálózatot*, illetve a közintézményekben, a közoktatási intézményekben, vagy azok előtt *kerékpártárolókat* kíván kialakítani
- Az önkormányzat *a tanulás és sport terén* kiemelkedő eredményt elérő fiatalokat minden év decemberében díjazza, melynek költségeit a sport szakfeladatok előirányzatban tervezi meg.
- Az önkormányzat kiemelt figyelmet fordít a városban élő *fiatal alkotók* tevékenységére, lehetőséget teremt bemutatkozásukra, alkotásaik kiállítására.
- Az önkormányzat továbbra is *működteti a gyermektábort*, ahol biztosítja a salgótarjáni ifjúság számára az iskolai foglalkoztatáson kívüli csoportos foglalkozást napközi-otthon jelleggel, az erdei iskola tevékenységet és táborok szervezését.

- Az önkormányzat fontos feladatának tekinti olyan *ifjúsági médiaprogramok* támogatását, melyek a fiatalok aktív közreműködésével valósulnak meg. Ezen médiaprogramok lehetőséget kell, hogy biztosítsanak a salgótarjáni fiatalok széleskörű informálására, teret kell, hogy adjanak a szabadidő értelmes eltöltését segítő hasznos ötleteknek, programajánlatoknak, valamint az iskolai diákújságírók írásai, a fiatal alkotók munkái széles körű megjelenésének. A támogatott médiaprogramok szolgálják a fiatalok tájékoztatását, az ifjúsági civil közösségek bemutatkozásának lehetőségét, de járuljanak hozzá a salgótarjáni ifjúsági közélet élénkítéséhez is.

EGÉSZSÉGMEGŐRZÉS, BŰNMEGELŐZÉS

- Tovább kell szélesíteni az együttműködést a *kábítószerekkel kapcsolatos megelőzés* területén működő állami és civil szervezetekkel, a gyermek- és ifjúságvédelem területén működő szakemberekkel. A rendőrség biztonságra nevelő programjának (DADA) oktatását minél szélesebb körben kell megvalósítani, de nélkülözhetetlen a családok felvilágosítása, a szülők figyelmének felhívása a kábítószer fogyasztás veszélyeire.
- Szükséges egy *átfogó felmérés* a házi orvosok, a gyermekorvosok, a védőnők és a megyei kórház gyermekosztályának dolgozói körében. A felmérés az addiktológiai esetek előfordulását, a szükséges cselekvés módját kell, hogy feltárja. Az önkormányzat a Kábítószerügyi Érdekegyeztető Fórummal közösen cselekvési programot dolgoz ki
- A prevenció munka fontos eleme az *iskolai drogstratégiák elkészítése, egészségfejlesztő, drogprevenciót tartalmazó programok kidolgozása*, az iskolai drogkoordinátorok képzésének folyamatossá tétele, a továbbképzésben résztvevők számának növelése, valamint a különböző szakmai szervezetek által kidolgozott ajánlások, módszerek hozzáférhetőségének biztosítása.
- Segíteni kell azokat a *szabadidős, sport, kulturális és mentálhigiénés projekteket*, amelyeknek jelentős szerepe van a drogmentes életmód kialakításában, az egészséges életre nevelésben, a kriminális veszélyek csökkentésében.
- Indokolt a jelenleg is működő *alacsonyküszöbű szolgáltatási formák* biztonságos működtetése, szolgáltatásbővítése (megkereső programok, lelkisegély telefonszolgálat, egyéni- és csoportos konzultációk, alternatívát kínáló projektek).
- A Városi Rendőrkapitánysággal közösen az iskolák *bűnmegelőző munkáját segítő programokat* kell kidolgozni, mellyel elsődleges cél a gyermekbűnözés megelőzése érdekében a veszélyeztetettek kiszűrése, felvilágosítás a szülők és fiatalok részére.
- Az önkormányzat kidolgozza az *ifjúságvédelmi őrzőjárt kialakítására* vonatkozó tervét.
- Segítséget kell nyújtani a *családon belüli erőszak* kezeléséhez. Kiemelten szükséges foglalkozni a veszélyeztetett, várandós anyákkal, valamint a sérült gyermekek családjával.

MUNKAHELYTEREMTÉS

- Az önkormányzatnak, az iskoláknak, a munkaügyi központnak és a pályaválasztási tanácsadónak együttműködve kell kezelni a jelentős munkanélküliséget. Ennek érdekében meg kell újítani a Nógrád Megyei Munkaügyi Központtal megkötött „Háló-program” elnevezésű megállapodást. A közoktatási intézményekben hatékonyabbá kell tenni a pályaválasztási felelősi rendszert. Erősíteni kell a tanulók körében a tájékoztatást és a tanácsadást (pl. álláskeresési technikák).
- A felsőoktatási ösztöndíjak mellett a város megtartó erejének növelése érdekében lakáshoz juttatással, vagy egyéb lakástámogatással kell segíteni a diplomás fiatalok városban, illetőleg kistérségben maradását.
- Az önkormányzat a lakáskonceptiójában megfogalmazott elvek, valamint a lakás-mobilitási elképzelések kialakításánál és megvalósításánál prioritást ad az ifjúsági korosztály tagjainak. Az önkormányzat a teherbíró képességéhez mérten segíti a lakhatási feltételek megteremtését.

NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK

- Az önkormányzat kiemelt feladatának tekinti a nemzetközi és testvérvárosi kapcsolatok terén salgótarjáni fiatalok nemzetközi táborozáson, diákcseré programokon, sportversenyeken, kulturális eseményeken történő részvételének biztosítását, szakmai segítségnyújtással támogatja az iskolák közötti cserék lebonyolítását. A kapcsolatok erősítése érdekében a város és intézményei is rendszeresen fogadnak testvérvárosi fiatalokat.
- Az önkormányzat szorgalmazza és segíti a fiatalok nemzetközi ifjúsági programokba történő bekapcsolódását, a fiatalok önkifejező-erejének erősítését, az ehhez szükséges információk biztosítását. Ösztönzi a határközeli ifjúsági együttműködések.

III. CSELEKVÉSI TERV

a koncepcióban foglaltak rövid távú megvalósítása érdekében
a 2006-2007. évekre

1. Az önkormányzat az ifjúsági feladatok megvalósítása érdekében két évente cselekvési tervet készít.
Határidő: első alkalommal 2007. december 31., ezt követően a tárgyévet megelőző december 31.
Felelős: polgármester
2. A Közgyűlés a város mindenkori költségvetésében a tárgyévet megelőző év helyi adóbevételeinek két ezrelékét - de legkevesebb 3.000. eFt-ot - a gyermek és ifjúsági feladatok megvalósítására különíti el.
Határidő: értelemszerűen
Felelős: polgármester
3. Az önkormányzat a fiatalok települési szintű közügyekben való képviselése, a települési önkormányzat ifjúsággal kapcsolatos döntéshozatali folyamataiban való részvétele érdekében segíti egy, a helyi ifjúság érdekképviselőjét ellátó szervezet létrejöttét, mely véleményezi a helyi ifjúsági cselekvési tervet, közreműködik az önkormányzat ifjúsággal kapcsolatos döntéseinek előkészítésében, az ifjúságot érintő kérdésekben figyelemmel kíséri az önkormányzat munkáját.
Határidő: 2006. június 30.
Felelős: Molnár Péter ifjúsági tanácsnok
4. Az önkormányzat a Salgótarjáni Városi Diákönkormányzat és az iskolai diákönkormányzatok programjait pályázati úton támogatja, mely összeget az ifjúsági és civil feladatok megvalósítására elkülönített előirányzatban tervez meg.
Határidő: a pályázat kiírására tárgyév március 31.
Felelős: polgármester
5. Az önkormányzat a Salgótarjáni Városi Diákönkormányzat, valamint a Gyermek és Ifjúsági Érdekegyeztető Fórum munkájához – a szervezetekkel kötött megállapodásban rögzített feltételekkel – a József Attila Művelődési Központ Ifjúsági Információs és Tanácsadó Irodájában biztosít helyet és infrastrukturális háttérrel.
Határidő: 2006. február 28.
Felelős: polgármester, József Attila Művelődési Központ igazgatója
6. A Közgyűlés ifjúsági tanácsnoka a városi ifjúsági közélet erősítése és kiterjesztése érdekében felveszi a kapcsolatot a Salgótarjában felsőoktatási intézményben tanulmányokat folytató hallgatók hallgatói önkormányzatával.
Határidő: 2006. január 31.
Felelős: Molnár Péter ifjúsági tanácsnok

7. Az önkormányzat felméri, hogy az ifjúság ügyeit érintő feladatellátásban mely ifjúsági szervezetek, közművelődési és sport intézmények, milyen területen kívánnak együttműködni az önkormányzattal. A közreműködőkkel az együttműködés formáit ki kell dolgozni, tevékenységüket össze kell hangolni.
Határidő: 2007. február 28.
Felelős: ifjúsági tanácsnok
8. Az önkormányzat az egészséges életmódra nevelés és a szabadidő hasznos eltöltése érdekében az önkormányzat által fenntartott intézményekkel együttműködve biztosítja az ifjúsági sportcentrum és az oktatási intézmények sportpályáinak és szabadidő eltöltésére alkalmas területeinek oktatási, illetve tanítási időn kívül nyitva tartását.
Határidő: folyamatosan
Felelős: Pusztai Béla polgármester
9. Az önkormányzat megvizsgálja az extrém sportok (gördeszka, görkorcsolya, BMX) gyakorlásához szükséges sportpálya 2007. december 31. napjáig történő megvalósításának lehetőségét, a pénzügyi lehetőségek függvényében megkezdi az előkészítő munkálatokat.
Határidő: 2007. december 31.
Felelős: polgármester
10. Az önkormányzat a tanulás és sport terén kiemelkedő eredményt elérő fiatalokat minden év decemberében díjazza, melynek költségét a sport szakfeladatok előirányzatban tervezi meg.
Határidő: értelemszerűen
Felelős: polgármester
11. Az önkormányzat felkéri a közoktatási intézményeket, hogy a helyi pedagógiai programok felülvizsgálata során fordítsanak figyelmet az ifjúság kiemelt problémáira, a bűnmegelőzést és a drogvédelmet építsék be intézményi programjaikba.
Határidő: 2006. december 31.
Felelős: polgármester
12. Az önkormányzat elkészít egy házi orvosokat, gyermekorvosokat, védőnőket, a megyei kórház gyermekosztályának dolgozóit érintő átfogó felmérést, melynek célja az addiktológiai esetek előfordulásának feltárása és az ebből következő cselekvési program Kábítószerügyi Érdekegyeztető Fórummal történő közös kidolgozása.
Határidő: 2007. március 31.
Felelős: polgármester
13. Az önkormányzat Salgótarján és Környéke Bűnmegelőzési és Közbiztonsági Bizottságával együttműködve megvizsgálja az ifjúságvédelmi őrző kialakításának lehetőségét.
Határidő: 2006. március 31.
Felelős: Pusztai Béla polgármester
14. Az önkormányzat az iskolák bűnmegelőző munkáját segítő program kidolgozása érdekében felveszi a kapcsolatot a Városi Rendőrkapitánysággal és Salgótarján és Környéke Bűnmegelőzési és Közbiztonsági Bizottságával.
Határidő: 2006. szeptember 1.
Felelős: polgármester

15. Az önkormányzat a „Háló-program” elnevezésű megállapodás megújítása érdekében felveszi a kapcsolatot a Nógrád Megyei Munkaügyi Központtal.
Határidő: 2006. szeptember 1.
Felelős: polgármester

16. Az önkormányzat a városismeret és Salgótarjánhoz kötődés erősítése érdekében „Tudnivalók Salgótarjánról diákoknak” címmel kiadványt készített.
Határidő: 2007. augusztus 31.
Felelős: polgármester

17. Az önkormányzat vizsgálja felül a város közterületén történő szeszes ital fogyasztás tilalmáról szóló 28/1996. (IX.30.) Ör. sz. rendeletét, és helyezzen nagyobb hangsúlyt ennek betartására.
Határidő: 2006.március 31., illetőleg folyamatos
Felelős: Pusztai Béla polgármester, Óvári Péter címzetes főjegyző